Порядок створення об’єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ)

Правові та організаційні засади створення, функціонування, реорганізації та ліквідації об'єднань власників жилих та нежилих приміщень багатоквартирного будинку, захисту їхніх прав та виконання обов'язків щодо спільного утримання багатоквартирного будинку визначені нормами Цивільного кодексу України, Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» та Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку».

Згідно норм Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку», об’єднання співвласників багатоквартирного будинку (далі – ОСББ) є однією із форм управління багатоквартирним будинком. Відповідно до абз.3 ч.1 ст.1 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» ОСББ – юридична особа, створена власниками квартир та/або нежитлових приміщень багатоквартирного будинку для сприяння використанню їхнього власного майна та управління, утримання і використання спільного майна. Власники квартир та нежитлових приміщень є співвласниками спільного майна багатоквартирного будинку. На підставі ч.ч.1-2 ст.5 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» спільне майно багатоквартирного будинку є спільною сумісною власністю співвласників. Спільне майно багатоквартирного будинку не може бути поділено між співвласниками, і такі співвласники не мають права на виділення в натурі частки із спільного майна багатоквартирного будинку.

ОСББ створюється на основі права сумісної власності і представляє лише співвласників квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку (багатоквартирних будинках), щоб самостійно вирішувати — хто обслуговуватиме будинок, які будуть внески на його утримання (квартплата), кому здавати в оренду нежитлові приміщення тощо, куди витрачати гроші. Установчі збори об’єднання у новозбудованих багатоквартирних будинках можуть бути проведені після державної реєстрації права власності на більше половини квартир та нежитлових приміщень у такому будинку.

Нормами вказаних вище законодавчих актів визначено покроковий порядок створення ОСББ.

По-перше, здійснюється створення ініціативної групи (не менше 3-х власників квартир або нежилих приміщень в багатоквартирному будинку) і розробка плану дій по підготовчій роботі для створення ОСББ.

По-друге, йде підготовка Статуту ОСББ. Відповідно до норм Закону України «Про об’єднання співвласників багатоквартирного будинку», статут об’єднання складається відповідно до типового статуту, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства 27 серпня 2003 року № 141 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23 вересня 2015 року № 238).

Однак, законодавством передбачена можливість включення до статуту інших положень, які регулюватимуть діяльність об’єднання і не будуть суперечити вимогам законодавства.

Типовий статут об’єднання співвласників багатоквартирного будинку можна завантажити за посиланням: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-03.

У статуті має бути визначено таке:

- ✓ назва і місцезнаходження об'єднання;
- ✓ мета створення, завдання та предмет діяльності об'єднання;
- ✓ статутні органи об'єднання, їхні повноваження та порядок формування;
- ✓ порядок скликання та проведення загальних зборів;

- ✓ періодичність проведення зборів;
- ✓ порядок голосування на зборах та прийняття рішень на них;
- ✓ перелік питань, для вирішення яких потрібна кваліфікована більшість голосів;
- ✓ джерела фінансування, порядок використання майна та коштів об'єднання;
- ✓ порядок прийняття кошторису, створення та використання фондів об'єднання, включаючи резервні, а також порядок оплати спільних витрат;
- ✓ перелік питань, які можуть вирішуватися зборами представників;
- ✓ права і обов'язки співвласників;
- ✓ відповідальність за порушення статуту та рішень статутних органів;
- ✓ порядок внесення змін до статуту;
- ✓ підстави та порядок ліквідації, реорганізації (злиття, поділу) об'єднання і вирішення майнових питань, пов'язаних з цим.

Кроком третім, є направлення повідомлення про проведення установчих зборів, яке направляється ініціативною групою не менше ніж за 14 днів до дати проведення установчих зборів. Повідомлення направляється в письмовій формі і вручається кожному співвласнику під розписку або шляхом поштового відправлення (рекомендованим листом). У повідомленні про проведення установчих зборів зазначається, з чиєї ініціативи скликаються збори, місце і час проведення, проект порядку денного. Час і місце проведення обираються зручними для більшості можливих учасників зборів.

Наступним, четвертим кроком, є проведення установчих зборів, які проводяться відповідно до порядку денного. Усі відомості про проведення установчих зборів внесяться до протоколу установчих зборів. Форма протоколу зборів співвласників багатоквартирного будинку, затверджена наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25.08.2015 № 203. Установчі збори приймають рішення про створення об'єднання і затверджують його статут.

Кожний співвласник (його представник) під час голосування має кількість голосів, пропорційну до частки загальної площі квартири або нежитлового приміщення співвласника у загальній площі всіх квартир та нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку.

Якщо одна особа є власником квартир (квартири) та/або нежитлових приміщень, загальна площа яких становить більш як 50 відсотків загальної площі всіх квартир та нежитлових приміщень багатоквартирного будинку, кожний співвласник на установчих зборах має один голос незалежно від кількості та площі квартир або нежитлових приміщень, що перебувають у його власності.

Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини загальної кількості усіх співвласників. Рішення зборів співвласників є обов’язковими для всіх співвласників, включаючи тих, які набули право власності на квартиру чи нежитлове приміщення після прийняття рішення.

Форму протоколу зборів співвласників багатоквартирного будинку можна завантажити за посиланням: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1083-15#Text.

Пятим кроком є проведення письмового опитування співвласників. Опитування проводиться в порядку, передбаченому Законом України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку". Якщо під час проведення зборів співвласників для прийняття рішення не набрано встановленої частиною шостою статті 10 вказаного вище Закону кількості голосів «за» або «проти», проводиться письмове опитування співвласників, які не голосували на зборах. Письмове опитування співвласників проводиться протягом 15 календарних днів з дати проведення зборів співвласників. Якщо протягом цього строку необхідної кількості голосів «за» не набрано, рішення вважаються неприйнятими.

Письмове опитування співвласників проводиться ініціативною групою та іншими співвласниками за бажанням.

Письмове опитування співвласників проводиться шляхом власноручного заповнення ними листків опитування, в яких зазначаються день опитування, прізвище, ім’я, по батькові співвласника, документ, що підтверджує право власності на квартиру або нежитлове приміщення, номер квартири або нежитлового приміщення, загальна площа квартири або нежитлового приміщення, документ, що надає повноваження на голосування від імені співвласника (для представників), відповідь співвласника на питання «так», «ні» або «утримався», особистий підпис співвласника та особи, яка проводила опитування.

Останнім, шостим кроком створення ОСББ є здійснення державної реєстрації ОСББ.Б

Державна реєстрація ОСББ здійснюється згідно Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань». ОСББ вважається утвореним з дня його державної реєстрації.

Перелік документів, що подаються заявником для державної реєстрації визначено частиною першою статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань».

Після реєстрації ОСББ відкриває рахунок у банку. Для цього надається виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

До того ж, слід укласти всі необхідні угоди з утримання будинку та прибудинкової території та надання житлово-комунальних послуг.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції
(м. Харків)

Особливості справляння адміністративного збору за державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та за проведення реєстраційних дій у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно у скорочені строки

Правові відносини, що виникають у сфері державної реєстрації, як бізнесу, так і нерухомого майна, регулюються Конституцією України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до вказаних законів. Дані законодавчі акти встановлюють строки та умови оплати у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та за проведення реєстраційних дій у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно.

Відповідно до частини третьої статті 26 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» державна реєстрація може проводитися у скорочені строки. Підстави, порядок та розмір плати за проведення державної реєстрації у скорочені строки встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Так, постанова Кабінету Міністрів України «Про надання послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань у скорочені строки» від 25 грудня 2015 № 1133, встановлює розмір плати за проведення державної реєстрації змін до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у скорочені строки у такому розмірі:

1) за державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, (крім громадських формувань) що містяться в Єдиному державному реєстрі, крім внесення змін до інформації про здійснення зв'язку з юридичною особою:

- **протягом шести годин** після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій - **у подвійному розмірі** адміністративного збору за відповідну реєстрацію **(1260 грн.);**
- **протягом двох годин** після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій - **у п'ятикратному розмірі** адміністративного збору за відповідну реєстрацію **(3150 грн.);**

2) за державну реєстрацію змін відомостей про прізвище, ім'я, по батькові або місцезнаходження фізичної особи – підприємця:

- протягом шести годин - після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій - **у подвійному розмірі** адміністративного збору за відповідну реєстрацію **(420 грн.);**

- протягом двох годин - після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій - **у**

п'ятикратному розмірі адміністративного збору за відповідну реєстрацію **(1050 грн.).**

Звертаємо увагу, що державна реєстрація у скорочені строки проводиться виключно за бажанням заявника у разі внесення ним додатково до адміністративного збору відповідної плати у розмірах, передбачених вище.

Плата за проведення державної реєстрації у скорочені строки повертається заявникові виключно у разі ненадання послуг з державної реєстрації у строки, передбачені постановою, з вини суб'єкта державної реєстрації, нотаріуса.

Відповідно до ст. 34 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» встановлені наступні розміри плати (адміністративного збору) за проведення реєстраційних дій у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно:

1) За державну реєстрацію права власності - 0,1 прожиткового мінімуму для працездатних осіб у строк, що не перевищує 5 робочих днів з моменту прийняття заяви **210 грн.**

Існують наступні скорочені терміни:

- **у строк 2 робочі дні** з моменту прийняття заяви - 1 прожитковий мінімум для працездатних осіб **2100 грн.**;
- **у строк 1 робочій день** з моменту прийняття заяви – 2 прожиткові мінімуми для працездатних осіб **4200 грн**.;
- **у строк 2 години** з моменту прийняття заяви – 5 прожиткових мінімуми для працездатних осіб **10510 грн.;**

2) За державну реєстрацію інших речових прав, похідних від прав власності - 0,05 прожиткового мінімуму для працездатних осіб у строк, що не перевищує 5 робочих днів з моменту прийняття заяви **110 грн.**

Існують наступні скорочені терміни:

- **у строк 2 робочі дні** з моменту прийняття заяви - 0,5 прожиткового мінімуму для працездатних осіб **1050 грн.;**
- **у строк 1 робочій день** з моменту прийняття заяви – 1 прожитковий мінімум для працездатних осіб **2100 грн**.;
- **у строк 2 години** з моменту прийняття заяви - 2,5 прожиткового мінімуму для працездатних осіб **5260 грн.**

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції
(м. Харків)

Порядок запровадження експериментального проекту щодо першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

З метою покращення якості надання адміністративних, інших послуг у сфері будівництва, зниження корупційних ризиків під час їх надання, забезпечення публічності надання таких послуг Кабінетом Міністрів України 01.07.2020 року прийнято постанову №559 «Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» (далі – Постанова № 559).

Вказана вище постанова була прийнята за ініціативи Міністерства цифрової трансформації та Міністерства розвитку громад та територій задля реалізації у період з 6 липня по 30 листопада 2020 р. експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Постановою №559 затверджено Порядок проведення експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі – Порядок проведення експерименту) та Порядок ведення першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва під час реалізації експериментального проекту (далі – Порядок ведення ЄДЕССБ).

Єдина державна електронна система у сфері будівництва складається з Реєстру будівельної діяльності, електронного кабінету та порталу Електронної системи.

Доступ замовників до результатів адміністративних послуг, що надаються за допомогою Електронної системи, здійснюється через електронний кабінет користувача Єдиного державного веб-порталу електронних послуг «Портал Дія».

Проект передбачає надання замовникам будівництва адміністративних онлайн послуг з подання, внесення змін, зміни даних, реєстрації, видачі, скасування та анулювання документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і документів, що засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів, через Єдиний державний веб-портал електронних послуг «Портал Дія»:

- щодо об’єктів будівництва, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об’єктів з незначними наслідками (СС1);
- щодо об’єктів будівництва, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об’єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.

Звертаємо увагу, що відповідно до абзацу 2 пункту першого Порядку проведення експерименту дія цього Порядку поширюється на діяльність суб’єктів господарювання лише у разі, коли вони повідомили Мінрегіону про добровільне використання першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Пункт 1 Порядку ведення ЄДЕССБ містить аналогічну норму, згідно із якою дія цього Порядку поширюється на діяльність суб’єктів господарювання у разі, коли вони повідомили Мінрегіону про добровільне використання Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва

Також, підпунктом 1 пункту четвертого Порядку проведення експерименту установлено, що створення та внесення відомостей про документи, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, документи, що засвідчують прийняття в

експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів, про зміну, відмову у видачі, зупинення, скасування та анулювання таких документів виключно з використанням Реєстру будівельної діяльності першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі — Реєстр) є обов’язковим з 6 липня по 30 листопада 2020 року.

Крім того, Постановою № 559 внесено зміни та доповнення до:

Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461 «Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів»;

Порядку виконання підготовчих та будівельних робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 466 «Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт»;

Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560;

Порядку проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов’язаних із створенням об’єктів архітектури, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 554 «Деякі питання професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов’язаних із створенням об’єктів архітектури».

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції
(м. Харків)

Строки проведення реєстраційних дій у сфері державної реєстрації нерухомого майна та строки розгляду документів, поданих для державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань

Проблематиці часу присвячена глава 18 Розділу V Цивільного кодексу України, в якій поняття «час» в цивілістиці поділяється на поняття «строк» та «термін».

Відповідно до ст. 251 Цивільного кодексу України:

Строком є певний період у часі, зі спливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення.

Терміном є певний момент у часі, з настанням якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення.

Під час здійснення державної реєстрації як нерухомості, так і бізнесу важливим аспектом державної реєстрації стає поняття «строк». Оскільки завдяки додержання саме строків відбувається гарантування державою об’єктивності, достовірності та повноти відомостей про зареєстровані права на нерухоме майно та бізнес.

Згідно із ч.1 ст.2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон) державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень визнається, як офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Задля здійснення зазначеної процедури державної реєстрації у ст.19 Закону встановлюється тривалість строків державної реєстрації нерухомості. Так, на підставі вказаної статті реєстраційні дії здійснюються в день реєстрації відповідної заяви в Державному реєстрі прав, крім випадків, зазначених нижче. Державна реєстрація права власності та інших речових прав проводиться у строк, що не перевищує п’яти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви в Державному реєстрі прав, крім випадку, передбаченого статтею 31^{-2} цього Закону (мається на увазі державна реєстрація прав у результаті вчинення нотаріальної дії з нерухомим майном, об’єктом незавершеного будівництва, що має наслідком набуття, зміну чи припинення речових прав, їх обтяжень одночасно із вчиненням такої нотаріальної дії, під час якої проводиться декілька реєстраційних дій або реєстраційні дії щодо декількох об’єктів, тому державна реєстрація прав проводиться поступово в міру завершення попередньої реєстраційної дії).

Надання інформації з Державного реєстру прав у електронній формі здійснюється в режимі реального часу.

Зазначені вище строки здійснення процедури державної реєстрації обраховуються з дня реєстрації відповідної заяви в Державному реєстрі прав.

У разі наявності зареєстрованих у Державному реєстрі прав інших заяв про державну реєстрацію прав на це саме майно строк державної реєстрації прав обраховується з дня прийняття державним реєстратором рішення про державну реєстрацію прав або про відмову в такій реєстрації щодо заяви, зареєстрованої в Державному реєстрі прав раніше.

Варто зазначити, що строкова тривалість реєстраційних дій важлива також при проведенні державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Згідно із ст.26 Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» розгляд документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій, здійснюється у такі строки:

1) щодо юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців - протягом 24 годин після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій, крім вихідних та святкових днів;

2) щодо політичної партії, творчої спілки, місцевого осередку творчої спілки - не пізніше 30 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

3) щодо постійно діючого третейського суду - не пізніше 15 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

4) щодо структурного утворення політичної партії - не пізніше 10 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

5) щодо первинного осередку політичної партії - протягом одного робочого дня з дати подання документів для державної реєстрації;

6) щодо професійної спілки, її організації або об'єднання, організації роботодавців, її об'єднання – не пізніше 15 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

7) щодо громадського об'єднання, місцевого осередку громадського об'єднання із статусом юридичної особи - не пізніше трьох робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

8) щодо громадського об'єднання, що не має статусу юридичної особи, - не пізніше трьох робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

9) щодо акредитації в Україні відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації, філії та представництва іноземної благодійної організації, символіки громадських формувань у випадках, передбачених законом, - не пізніше 20 робочих днів з дати подання документів для державної реєстрації;

10) щодо документів, поданих для державної реєстрації у результаті вчинення нотаріальних дій, передбачених абз.1 ч.3 ст.4 цього Закону, - відразу після вчинення нотаріусом посвідчувального напису на документі або підписання ним документа. У разі нотаріального посвідчення правочину, правовий наслідок якого пов'язується з настанням певної обставини, державна реєстрація прав проводиться після настання певної обставини.

Строк розгляду документів, встановлений пунктами 2, 6 і 7 ч.1 даної статті, може бути продовжений суб'єктом державної реєстрації за необхідності, але не більше ніж на 15 робочих днів. Державна реєстрація може проводитися у скорочені строки, крім випадку, передбаченого пунктом 10 ч.1 даної статті (мова йде про документи, подані для державної реєстрації у результаті вчинення нотаріальних дій). Підстави, порядок та розмір плати за проведення державної реєстрації у скорочені строки встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1133 «Про надання послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань у скорочені строки» (у якому передбачені строки у 2 години, 6 годин, 24 години, 2 дня, 7 днів, 10 днів, 15 днів, 20 днів із фіксованим розміром адміністративного збору за відповідну реєстрацію).

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції
(м. Харків)

Як оскаржити дії державного реєстратора у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень?

У разі наявності порушень вимог чинного реєстраційного законодавства у діях державного реєстратора під час державної реєстрації прав на нерухоме майно не завжди є достатнім та ефективним звернення до суду. Чинне законодавство передбачає механізм звернення до Мін'юсту та його територіальних органів з метою безпосереднього розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора задля відновлення порушенного права. Цей механізм з'явився з уведенням 01 січня 2016 року в дію нової редакції Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

На сьогоднішній час існує дворівнева процедура адміністративного оскарження рішень державних реєстраторів. Розгляд скарг у сфері державної реєстрації здійснюється як Мін'юстом, так і його територіальними органами, відповідно до компетенції і з урахуванням положень ч.2 ст.37 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Скарга на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єкта державної реєстрації або територіального органу Міністерства юстиції України подається особою, яка вважає, що її права порушено (наприклад, особа дізналась про факт незаконної перереєстрації нерухомого майна, яке знаходиться у її власності, на іншу особу, тощо).

Крім норм Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», дія позасудового засобу оскарження дій державного реєстратора регулюється Порядком розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1128 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1150) (далі – Порядок).

Розгляд скарг у сфері державної реєстрації на предмет наявності (відсутності) порушень закону у рішеннях, діях або бездіяльності державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Мін'юсту здійснюється, як правило, колегіально. З цією метою утворюються постійно діючі колегії з розгляду скарг у сфері державної реєстрації (далі - колегії), положення про які затверджуються Мін'юстом. Склад колегій затверджується Мін'юстом чи відповідним територіальним органом.

Наказом Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків) від 11.01.2020 №13/АГ утворена Колегія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації. Колегія є постійно діючим консультативно-дорадчим органом при Східному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції (м. Харків), що в межах повноважень, визначених Порядком, здійснює колегіальний розгляд скарг у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – сфери державної реєстрації).

Скарга у сфері державної реєстрації реєструється у день її надходження до Мін'юсту чи відповідного територіального органу відповідно до вимог законодавства з

організації діловодства у державних органах за умови підписання її скаржником, зокрема з використанням кваліфікованого електронного підпису.

Копії документів, що додаються до скарги у сфері державної реєстрації в електронній формі, виготовляються шляхом сканування з обов'язковим накладенням відповідним скаржником кваліфікованого електронного підпису.

Скаржник може відкликати подану ним скаргу у сфері державної реєстрації до прийняття Мін'юстом чи відповідним територіальним органом рішення щодо неї. Відкликана скарга у сфері державної реєстрації залишається без розгляду.

Розгляд скарги у сфері державної реєстрації здійснюється у строки, встановлені Законом України «Про звернення громадян».

Мін'юст чи відповідний територіальний орган розглядає скаргу у сфері державної реєстрації не пізніше наступного робочого дня з дня її реєстрації на предмет встановлення підстав для відмови в її задоволенні, а саме:

- оформлення скарги без дотримання вимог, визначених законом;
- наявність інформації про судове рішення про відмову позивача від позову з такого самого предмета спору, про визнання відповідачем позову або затвердження мирової угоди сторін;
- наявність інформації про судове провадження у зв'язку із спором між тими самими сторонами, з такого самого предмета і тієї самої підстави;
- наявність рішення Мін'юсту чи його територіального органу з такого самого питання;
- здійснення Мін'юстом чи його територіальним органом розгляду скарги з такого самого питання від того самого скаржника;
- подання скарги особою, яка не має на це повноважень;
- закінчення встановленого законом строку подачі скарги (скарга може бути подана протягом 60 календарних днів з дня прийняття рішення, що оскаржується, або з дня, коли особа дізналася чи могла дізнатися про порушення її прав відповідною дією чи бездіяльністю, а скарга на рішення територіальних органів Мін'юсту подається протягом 15 календарних днів з дня прийняття рішення);
- розгляд питань, порушених у скарзі, не належить до компетенції Мін'юсту чи його територіального органу.

Скарга на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єкта державної реєстрації прав або територіального органу Міністерства юстиції України подається особою, яка вважає, що її права порушено, у письмовій формі та має містити:

1) повне найменування (ім'я) скаржника, його місце проживання чи перебування (для фізичних осіб) або місцезнаходження (для юридичних осіб), а також найменування (ім'я) представника скаржника, якщо скарга подається представником;

2) реквізити рішення державного реєстратора, яке оскаржується;

3) зміст оскаржуваного рішення, дій чи бездіяльності та норми законодавства, які порушено, на думку скаржника;

4) викладення обставин, якими скаржник обґрунтовує свої вимоги;

5) відомості про наявність чи відсутність судового спору з порушеного у скарзі питання, що може мати наслідком скасування оскаржуваного рішення державного реєстратора та/або внесення відомостей до Державного реєстру прав;

6) підпис скаржника або його представника із зазначенням дати складання скарги.

До скарги додаються засвідчені в установленому порядку копії документів, що підтверджують факт порушення прав скаржника у результаті прийняття рішення державним реєстратором (за наявності), а також, якщо скарга подається представником скаржника – довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження такого представника, або копія такого документа, засвідчена в установленому порядку.

Скарга на рішення про державну реєстрацію прав розглядається в порядку, визначеному вказанним вище Законом, виключно за умови, що вона подана особою, яка може підтвердити факт порушення її прав у результаті прийняття такого рішення.

Якщо скарга на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб’єкта державної реєстрації прав подається представником скаржника, до скарги додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження, або копія такого документа, засвідчена в установленому порядку.

Плата за подання таких скарг не передбачається. Рішення, дії або бездіяльність Мін’юсту можуть бути оскаржені у суді.

За інформаційними даними офіційного сайту Міністерства юстиції України, скарги у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно можуть бути подані або до Офісу протидії рейдерству за адресою: м. Київ, вул. Євгена Сверстюка (Марини Раскової), 15, перший поверх, або за допомогою Порталу державних послуг iGov https://igov.gov.ua/service/333/general.Також можна зателефонувати за номером 044 237 09 96 – гаряча лінія Колегії з розгляду скарг у сфері державної реєстрації (понеділок-четвер з 09:00 до 18:00, п’ятниця та передсвяткові дні з 09:00 до 16:45, обідня перерва з 13:00 до 13:45).

Подати скаргу до Колегії Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків) можливо: в паперовій формі за адресою: м. Харків, вул. Ярослава Мудрого, 16 та в електронній формі на поштову скриньку rssdk@kh.minjust.gov.ua.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції
(м. Харків)

Впровадження електронних довірчих послуг в діловой документооброт

На сьогоднішній час все більше в діловий обіг входить електронна документація. Впровадження електронного документообігу відбувається на підприємствах, в установах, організаціях різної форми власності, а також у органах державної влади та місцевого самоврядування. Відносини, пов'язані з електронним документообігом та використанням електронних документів, регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, законами України "Про інформацію", "Про захист інформації в автоматизованих системах", «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», Порядком використання електронних довірчих послуг в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях державної форми власності, затвердженним постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 №749, а також іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до ч.1 ст.5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» (далі – Закон) електронним документом визнається документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

Електронний документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму. Для ідентифікації автора електронного документа може використовуватися електронний підпис.

Накладанням електронного підпису завершується створення електронного документа. Відносини, пов'язані з використанням удосконалених та кваліфікованих електронних підписів, регулюються Законом України "Про електронні довірчі послуги". Використання інших видів електронних підписів в електронному документообігу здійснюється суб'єктами електронного документообігу на договірних засадах.

Оригіналом електронного документа вважається електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України "Про електронні довірчі послуги".

Згідно із ст.8 Закону юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму. Допустимість електронного документа як доказу не може заперечуватися виключно на підставі того, що він має електронну форму.

Електронний документ не може бути застосовано як оригінал:

1) свідоцтва про право на спадщину;

2) документа, який відповідно до законодавства може бути створений лише в одному оригінальному примірнику, крім випадків існування централізованого сховища оригіналів електронних документів;

3) в інших випадках, передбачених законом.

Нотаріальне посвідчення цивільно-правової угоди, укладеної шляхом створення електронного документа (електронних документів), здійснюється у порядку, встановленому законом.

Суб’єкти електронного документообігу повинні зберігати електронні документи на електронних носіях інформації у формі, що дає змогу перевірити їх цілісність на цих носіях.

Строк зберігання електронних документів на електронних носіях інформації повинен бути не меншим від строку, встановленого законодавством для відповідних документів на папері.

Електронний документ засвідчується кваліфікованим електронним підписом та електронною печаткою.

На підставі ч.ч.3-7 ст.18 Закону України «Про електронні довірчі послуги" електронний підпис чи печатка не можуть бути визнані недійсними та позбавлені можливості розглядатися як доказ у судових справах виключно на тій підставі, що вони мають електронний вигляд або не відповідають вимогам до кваліфікованого електронного підпису чи печатки.

Кваліфікований електронний підпис має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис, та має презумпцію його відповідності власноручному підпису. Кваліфікована електронна печатка має презумпцію цілісності електронних даних і достовірності походження електронних даних, з якими вона пов’язана.

Електронний підпис гарантує:

- **Цілісність документу** - ніхто не зможе непомітно для Вас відредагувати підписаний Вами документ;
- **Точну дату та час підписання** документу, підтверждену Акредитованим центром сертифікації ключів;
- **Ідентифікацію осіб**, які підписали електронний документ.

Випуск та обіг засобів електронної ідентифікації з функціями кваліфікованого електронного підпису як документів, що посвідчують особу, регулюються законодавством.

Відділ взаємодії з суб'єктами
державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації
Східного міжрегіонального управління
Міністерства юстиції (м. Харків)

Нові правила боротьби з рейдерством

16 січня 2020 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству» від 5 грудня 2019 року № 340-IX (далі – Закон), яким внесено значні нововведення до багатьох норм законів та кодексів, що регулюють сферу реєстрації нерухомості в Україні, в т.ч. і до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 01.07.2004 №1952-IV. Зазначений вище Закон став відомий, як «антирейдерський закон», він передбачає посилення захисту прав власності, економічних інтересів громадян та інвесторів, а також зменшує ризики незаконного заволодіння майном.

В Пояснювальній записці до проекту вказаного вище Закону України було передбачено, що даний Закон України розроблено з метою запровадження дієвих запобіжних антирейдерських заходів щодо захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок з метою запобігання протиправному поглинанню і захопленню підприємств в аграрному секторі економіки, оскільки протягом останніх років рейдерське захоплення земель та майна сільськогосподарських підприємств набуло загрозливого для економіки країни характеру.

Яким же чином вказаний «антирейдерський закон» покликаний захистити право власності об’єктів нерухомості? По-перше, змінено визначення терміну обтяження. Від тепер під даним терміном розуміється «заборона або обмеження розпорядження та/або користування нерухомим майном, встановлені законом, актами уповноважених на це органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, або такі, що виникли з правочину» (п.5 ч.1 ст.2 Закону).

Пунктом 4 частини першої статті 4 Закону, який викладено в новій редакції, визначено перелік обтяжень речових прав на нерухоме майно, об’єкт незавершеного будівництва, а саме: заборона відчуження та/або користування; арешт; іпотека; вимога нотаріального посвідчення договору, предметом якого є нерухоме майно, встановлена власником такого майна; податкова застава, предметом якої є нерухоме майно, об’єкт незавершеного будівництва; інші обтяження відповідно до закону.

Таким чином, після набрання чинності Законом іпотека є обтяженням речових прав на нерухоме майно. Зазначене впливає на належне визначення державним реєстратором територіальності проведення реєстраційних дій, оскільки державна реєстрація обтяжень згідно із частиною п’ятою статті 3 Закону проводиться незалежно від місцезнаходження нерухомого майна. Водночас, з урахуванням сучасного програмного забезпечення Державного реєстру прав на сьогодні під час державної реєстрації іпотеки державним реєстратором слід використовувати заяву про державну реєстрацію права з типом «інше» та підтипом «обтяження».

Наступним вагомим запобіжним заходом протидії рейдерству стали нові можливості у наданні власнику нерухомого майна права подавати заяву про

заборону вчинення реєстраційних дій. Згідно із внесеними змінами відтепер встановлені такі правила для власника нерухомості:

- змінено строк прийняття державним реєстратором рішення про відновлення реєстраційних дій, якщо власником об'єкта нерухомості подано заяву про заборону вчинення реєстраційних дій, проте не подано судове рішення про заборону вчинення реєстраційних дій. Такий строк змінено з 10 робочих днів на 15 календарних днів;
- запроваджено механізм повторного подання заяви власником щодо одного й того ж самого об'єкта нерухомості строком через 5 календарних днів з дня завершення вищезазначеного 15-денного строку, а в разі відкликання попередньої заяви – через 5 календарних днів з дня такого відкликання;
- повторне подання власником об'єкта нерухомості заяви про заборону вчинення реєстраційних дій щодо одного й того ж самого нерухомого майна, у разі якщо за попередньою заявою подано рішення суду про заборону вчинення реєстраційних дій, що набрало законної сили, можливе через 5 календарних днів з дня реєстрації судового рішення про скасування судового рішення, що було підставою для прийняття рішення про зупинення проведення реєстраційних дій, відповідно до ст.31^1 вказаного вище Закону.

На підставі запроваджених у 2018-2019 роках правил протидії вчиненню рейдерських атак на сьогоднішній час діє механізм контролю даних реєстрів про права на нерухомість та бізнес. Кожен громадянин може стежити за відомостями в державних реєстрах за допомогою сервісу SMS-маяк, який повідомляє власників про зміни у статусі їхньої нерухомості та бізнесу.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з суб'єктами державної реєстрації та підвищення кваліфікації державних реєстраторів Управління державної реєстрації Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків) **Г.О. Котляр**

Розширення можливостей он-лайн сервісів

Для забезпечення зручності, економії часу та коштів Міністерством юстиції України для користувачів адміністративних послуг запроваджено нові он-лайн можливості користування електронними сервісами.

Наразі фізичні та юридичні особи мають можливість в режимі он-лайн отримати дані з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 06.11.2019 № 3412/5 внесено зміни до пункту 17 розділу II Переліку інформації, що підлягає оприлюдненню у формі відкритих даних, розпорядником якої є Міністерство юстиції України.

Відтепер українцям стали доступні ряд нових параметрів. Зокрема: дата та номер запису про проведення державної реєстрації юридичної особи; дані про юридичних осіб – правонаступників; дані про відокремлені підрозділи юридичної особи.

Згідно з наказом, частина інформації буде оновлюватися в реєстрі щодня, частина – раз в п’ять днів. Повний реєстр планується викладати в форматі відкритих даних один раз на тиждень.

Так, щоденно буде оновлюватись наступна інформація *стосовно юридичних осіб:*

- найменування юридичної особи, у тому числі скорочене (за наявності);
- ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України;
- місцезнаходження;
- прізвище, ім'я, по батькові керівника;
- основний вид діяльності;
- інформація про цифровий код модельного статуту;
- прізвище, ім'я, по батькові або найменування засновника та розмір його частки у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді), у тому числі прізвище, ім'я, по батькові, країна громадянства та місце проживання кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника (контролера) її засновника
- дані про перебування юридичної особи у процесі припинення.

Щодо фізичних осіб - підприємців щоденно буде оновлюватись наступна інформація*:*

- прізвище, ім'я, по батькові;
- місцезнаходження;
- основний вид діяльності;
- дата та номер запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем.

Начальник відділу взаємодії з суб'єктами
державної реєстрації та підвищення кваліфікації
державних реєстраторів Управління
державної реєстрації Головного територіального
управління юстиції у Харківській області Іван ЧАСОВСЬКОЙ

Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб

З початку окупації Криму та збройного конфлікту на території Донецької, Луганської областей, Україна зіткнулася із новим явищем - масове внутрішнє переміщення населення.

Головними проблемами внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні залишаються припинення або відмова у нарахуванні виплат та незрозумілість процедур перевірки переселенців. Крім того, переселенці найчастіше звертаються за юридичною допомогою із питань відновлення документів, отримання довідки ВПО, звільнення з підприємств на непідконтрольній території і подальшого оформлення документів для працевлаштування, отримання субсидій.

Також серйозним викликом є питання працевлаштування та пошуку житла. Дві основні проблеми, з якими стикалися під час пошуку роботи, — це низькі заробітні плати та невідповідність вакансій їхній освіті та професії. Однак тільки половина опитаних виявили бажання навчатися, аби покращити свої навички.

Також держава збирає дані про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію всіх ВПО. У перспективі це має допомогти впровадити довгострокові рішення. Ще одним важливим моментом стало підтвердження права на отримання статусу ВПО особами, які відбували покарання у місцях позбавлення волі та мають реєстрацію на тимчасово окупованих територіях. Це відбулося на фоні активного діалогу щодо переведення засуджених у місцях позбавлення волі на контрольовані урядом території. Переміщення осіб з Криму на материкову частину України продовжується й надалі, але в менших об’ємах. Свобода пересування цивільного населення залишається обмеженою на території Донбасу. Кількість бажаючих перетнути лінію розмежування досі більше, ніж пропускна спроможність діючих пунктів.

Окремим питанням є отримання документів, що підтверджують факти народження або смерті на тимчасово непідконтрольній території України. На даний час українська сторона не визнає жодних документів, виданих так званими «ЛНР» та «ДНР». У лютому 2016 року до Цивільного процесуального кодексу України були внесені зміни щодо особливостей провадження у справах про встановлення фактів народження або смерті на тимчасово окупованій території України, які значно спростили процедуру розгляду справ означеної категорії. Так, відповідно до ст. 257-1 ЦПК України, із заявою про встановлення факту народження заявник може звертатися до буд-якого суду на підконтрольній території України, а із заявою про встановлення факту смерті – до суду за межами непідконтрольної території. Суттєво скоротився строк розгляду заяв. І якщо раніше процес прийняття рішення про встановлення факту народження/смерті займав два-три місяці, зараз цей строк скоротився до декількох днів. Також важливим є те, що рішення про встановлення факту підлягає негайному виконанню, тобто в день винесення рішення факт народження чи смерті вже може бути зареєстрованій у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян, а заявник може отримати свідоцтво.

Відділами ДРАЦС проводиться державна реєстрація народження та місця проживання дитини з врученням відповідного свідоцтва безпосередньо у закладах охорони здоров’я.

Мін’юст матиме функцію адміністративного оскарження рішень державних реєстраторів та розгляд скарг на дії суб’єктів реєстрації з правом скасовувати їхні рішення. Також після передачі функцій з реєстрації на місця буде запроваджено дворівневу систему оскарження для громадян. Перший рівень – оскарження до головних територіальних управлінь юстиції. Другий – оскарження безпосередньо до центрального апарату Мін’юсту.

Начальник відділу ДРАЦС по Слобідському
та Основ”янському районах у місті Харкові
ГТУЮ у Харківській області Т.А. Вдовіна

Права студентів

Моральне і культурне оновлення суспільства, політичні та економічні перетворення зумовлюють процес духовного відродження, викликають потребу у вдосконаленні всіх ланок життя, особливо навчання та виховання молоді. Це створює, по суті, нові соціально-педагогічні умови роботи тих соціальних інститутів, що займаються підготовкою молоді до життя.

Відповідно до ст.53 Конституції України кожен має право на освіту. Конституція України гарантує право кожному громадянину ***безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.*** Згідно із ч.5 ст.4 Закону України «Про вищу освіту» право на вищу освіту гарантується незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття вищої освіти, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України.

Згідно до резолютивної частини рішення Конституційного суду України від 04.03.2004 N5-рп/2004 (справа про доступність і безоплатність освіти) доступність освіти як конституційна гарантія реалізації права на освіту на принципах рівності, визначених ст.24 Конституції України, означає, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості для реалізації цього права. Безоплатність вищої освіти означає, що громадянин має право здобути її відповідно до стандартів вищої освіти без внесення плати в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі (ч.4 ст.53 Конституції України в межах обсягу підготовки фахівців для загальносуспільних потреб (державного замовлення).

Права студента визначаються нормами Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» та ст.11 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Відносини у процесі навчання регулюються наказами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти України, а також локальними нормативно-правовими актами вищого навчального закладу. Права і обов'язки студентів визначені ст.ст.51, 52 Закону України «Про освіту» та ст.ст.54, 55 Закону України «Про вищу освіту».

На підставі норм ч.ч.1-2 ст.61 Закону України «Про вищу освіту» особами, які навчаються у закладах вищої освіти, визнаються: здобувачі вищої освіти; інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти. Здобувачами вищої освіти є:

1) студент - особа, зарахована до закладу вищої освіти з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра; 2) курсант - особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання), військового інституту як підрозділу закладу вищої освіти і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або спеціальне звання рядового, молодшого начальницького складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання; 3) аспірант - особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії/доктора мистецтва; 4) ад'юнкт - особа, зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) для здобуття ступеня доктора філософії; 5) докторант - особа, зарахована або прикріплена до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора наук; 6) асистент-стажист - особа, яка має вищу освіту ступеня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні закладу вищої освіти за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчої майстерності.

До інших осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, належать:

1) слухач - особа, яка навчається на підготовчому відділенні закладу вищої освіти, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти;

3) інтерн - особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування і навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських спеціальностей інтернатури;

4) лікар-резидент - особа, яка має ступінь магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах або базах резидентури з метою отримання кваліфікації лікаря певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей резидентури.

Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти визначені ст.62 вказаного вище Закону. Так, особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на:

1) вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти;

2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

3) трудову діяльність у позанавчальний час;

4) додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;

5) безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами закладу вищої освіти;

6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);

7) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами закладу вищої освіти у порядку, передбаченому статутом закладу вищої освіти;

8) забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;

9) участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;

10) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;

11) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;

12) внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;

13) участь у громадських об'єднаннях;

14) участь у діяльності органів громадського самоврядування закладу вищої освіти, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради закладу вищої освіти, органів студентського самоврядування;

15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;

16) навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;

17) академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

18) отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;

19) зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України "Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі навчання у закладах вищої освіти, аспірантурі, докторантурі, інтернатурі, резидентурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;

20) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

21) участь у формуванні індивідуального навчального плану;

22) моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;

23) захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

24) безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

25) канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

26) отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

27) оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

28) спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров’я.

Особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку.

Особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання, можуть отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

Студенти, які навчаються за денною (очною) формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті. Студенти вищих навчальних закладів мають право на отримання стипендій, призначених юридичними та фізичними особами, які направили їх на навчання, а також інших стипендій відповідно до чинного законодавства.

Крім прав кожен студент має й певні обов’язки, оскільки правам кореспондуються відповідні обов’язки. Наприклад, нормами ст.63 Закону України «Про вищу освіту» передбачені наступні обов’язки (конкретні обов’язки студента можуть бути передбачені у Статуті ВНЗ та його інших внутрішніх нормативно-правових актах):

1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти;

2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Студенти зобов'язані: дотримуватися моральних, етичних норм; виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану, відвідувати заняття; виконувати у встановлені терміни усі види завдань, що передбачені навчальними планами і програмами; дбайливо користуватись аудиторним обладнанням, меблями, комп'ютерною технікою, книжковим фондом, іншим майном.

Права і обов’язки студентів також встановлені договором про навчальні послуги (для студентів, що навчаються за кошти фізичних /юридичних осіб).

Студент може бути відрахований з Університету: за неуспішність за результатами проміжної атестації, складених іспитів і заліків у сесію відповідно плану організації

навчального процесу; у зв’язку з невиконанням вимог навчального плану та графіка навчального процесу; через появу на заняттях у навчальному корпусі, гуртожитку в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп’яніння; за розкрадання (в тому числі і дрібне) державного або особистого майна громадян; за вироком суду, що набрав законної сили чи постановою органу, до компетенції якого входить накладання адміністративного стягнення або застосування заходів громадського впливу; у разі вчинення аморального вчинку, несумісного з продовженням навчання у студентському колективі; за одноразове грубе порушення навчальної дисципліни або Правил внутрішнього розпорядку.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області Г.О. Котляр

Права студента – ВПО

Освіта - основний чинник забезпечення „культурного зрушення" - невід'ємної передумови оновлення всіх сфер життєдіяльності в Україні. Саме система освіти, реагуючи на всі суспільні та цивілізаційні проблеми, спроможна і зобов'язана справляти суттєвий вплив на розвиток тих чи інших тенденцій у суспільстві, підтримувати їх, знаходити свої специфічні можливості вирішення глобальних чи локальних соціальних проблем, попереджати небажаний розвиток подій. Освіта як ресурс розвитку громадянського суспільства передбачає створення можливостей для розвитку особистості, як важливого чинника не лише процесу трудової діяльності, базованої на сучасних виробничих силах, а й як суб'єкта гуманних соціально-демократичних відносин. Особлива роль у формуванні особистості відведена вищій школі. Виконуючи важливе соціальне замовлення, вища школа формує інтелектуальний потенціал України.

Верховна Рада України відреагувала на проблеми з якими зіштовхнулись переселенці шляхом прийняття законодавчих актів, які принципово регулюють забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Так, 20 жовтня 2014 року було прийнято Закон України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, який у ч.1 ст.1 дав наступне визначення терміну «внутрішньо переміщеної особи», визначивши, що до цієї категорії осіб відносяться громадянини України, іноземці або особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, та яких змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

В українському законодавстві реалізація права на освіту внутрішньо переміщеної особи (далі - ВПО) визначена статею 7 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” таким чином: взята на облік внутрішньо переміщена особа має право на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування. Також, відповідно до норм ч.3 ст.44 Закону України «Про вищу освіту» для осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія та які отримали документ про загальну середню освіту, прийом на навчання до одного з закладів вищої освіти, розташованих на території Запорізької, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей, здійснюється на конкурсній основі за результатами вступних випробувань у межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти (наукових установ) України.

Для осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення), територія здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (на період їх здійснення), територія населених пунктів на лінії зіткнення та які отримали документ про загальну середню освіту, прийом на навчання до одного з закладів вищої освіти, розташованих на території Луганської та Донецької областей (де здійснюють свої повноваження обласні військово-цивільні адміністрації), та до закладів вищої освіти, евакуйованих з території проведення антитерористичної операції (на період її проведення), з території здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони,

відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (на період їх здійснення) і тимчасово окупованої території, здійснюється на основі повної загальної середньої освіти за результатами ЗНО з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та бала за особливі успіхи (призерам IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів; призерам III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України) та/або за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти для вступу до цього закладу вищої освіти на природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності або ж прийом на навчання до ВНЗ здійснюється на конкурсній основі за результатами вступних випробувань.

Важливим є положення, згідно до якого студент, який бажає продовжити навчання в магістратурі українського ВНЗ, маючи диплом бакалавра, виданий ВНЗ так званих ЛДНР, повинен знати, що освітні документи, які видані на окупованих територіях Донецької та Луганської областей, недійсні. Вони не визнаються і не мають юридичної сили ні в Україні, ні в інших країнах.

Український законодавець визначив механізм надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються у державних або комунальних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, а саме: дітям, зареєстрованим як внутрішньо переміщені особи та дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення.

Відповідно до п.4 Порядку та умов надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійної (професійно-технічної) фахової передвищої та вищої освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 №975 державна цільова підтримка для здобуття професійно-технічної та вищої освіти надається у вигляді:

- повної оплати навчання для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем (рівнем вищої освіти) за рахунок коштів загального фонду державного або місцевих бюджетів - у разі зарахування на місця державного (регіонального) замовлення відповідно до умов та правил прийому (з урахуванням квот, установлених відповідно до законодавства);
- пільгових довгострокових кредитів для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;
- першочергового переведення здобувачів освіти, зарахованих відповідно до умов та правил прийому на навчання на підставі угод, укладених з фізичною або юридичною особою, на навчання на місцях державного (регіонального) замовлення у державних або комунальних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, що одержані за рахунок перерозподілу закладом професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти або відповідним державним замовником наявних обсягів державного (регіонального) замовлення;

- соціальної стипендії для осіб, які навчаються за державним або регіональним замовленням за денною формою навчання;
- безоплатного забезпечення підручниками - за рахунок бібліотечного фонду відповідного закладу освіти;
- безоплатного доступу до Інтернету, систем баз даних у державних та комунальних закладах освіти.

Особам, зазначеним вище, які навчаються за денною формою навчання, державна цільова підтримка на проживання в учнівських та студентських гуртожитках надається у вигляді:

- безоплатного проживання в учнівських гуртожитках - для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- проживання у студентських гуртожитках з пільговою оплатою у розмірі, визначеному закладом фахової передвищої або вищої освіти в установленому законодавством порядку, але не більш як 50 відсотків граничного розміру плати за проживання у студентських гуртожитках відповідного типу закладу освіти - для студентів закладів фахової передвищої або вищої освіти, курсантів невійськових закладів фахової передвищої або вищої освіти за умови, що такі особи не отримують допомогу відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 №505 “Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг”.

Державна цільова підтримка за минулий період призначається не більш як за 12 місяців у разі, коли вона не була своєчасно призначена закладом освіти.

Переведення здобувачів освіти, зарахованих відповідно до умов та правил прийому на навчання на підставі угод, укладених з фізичною або юридичною особою, на навчання на місця державного (регіонального) замовлення у державних (комунальних) закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, що одержані за рахунок перерозподілу відповідним державним (регіональним) замовником наявних обсягів державного (регіонального) замовлення, здійснюється за рішенням такого замовника.

Крім того, існують освітні центри "Донбас - Україна", через які можна за спрощеною процедурою - без паспорта, без ЗНО, без українського атестату чи свідоцтва про освіту за 9-й клас стати студентами бюджетної форми навчання університету, коледжу, профтехучилища.

Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – Міністерство) постійно проводить моніторинг запитів і проблем внутрішньо переміщених осіб. Одним із самих важливих питань є підтримка державою студентів – внутрішньо переміщених осіб, сприяння здобуття ними саме української освіти. Звернутись до Міністерства можна за тел. (044) 281-08-32 (гаряча лінія), (044) 284-77-13 (з питань внутрішньо переміщених осіб), (044) 281-08-56, (044) 281-08-54, факс (044) 281-08-57 (з питань соціального захисту).

Громадські радники – новий проект Міністерства юстиції України

Громадські радники це не просто новий проект Міністерства юстиції України, це нові можливості для доступу до правової допомоги для жителів сіл та невеликих міст в Україні. Міністерством юстиції створюється нова інституція, яка покликана надавати правову допомогу для пересічних громадян, визначивши їх правові потреби й проблеми та перенаправити до компетентної інституції або надати правову інформацію, яка допоможе людині самостійно розв'язати свою проблему. Оскільки кожна людина, яка знаходиться у спірних правовідносинах, має розуміти свої права та знати, до кого звертатися за допомогою. Для світової практики посилення правових можливостей шляхом залучення до надання правової допомоги мережі параюристів не є новим. За кордоном параюристи – це люди, які, не мають юридичної освіти, можуть ідентифікувати проблему в громаді та поінформувати людей про можливості отримати допомогу у необхідного фахівця.

Громадський радники – це параюристи, тобто фахівці, які не обов'язково мають фахову юридичну освіту, але можуть надавати допомогу населенню в питаннях, що стосуються правових методів вирішення проблем, як окремих людей, так і громади в цілому. Радники отримали базові знання в різних галузях права, мають навички вирішення питань соціального характеру. Знаються на принципах реформ, що запроваджуються в державі, можуть виступати провідниками та популяризаторами цих процесів. Обов'язковим для здійснення своїх повноважень громадським радником є отримання відповідного свідоцтва на здійснення такої діяльності.

Чому під кураторством Міністерства юстиції в Україні здійснюється проект «Громадські радники», перш за все тому, що саме звичайні люди, які знаються у лабіринтах правових норм та тих проблем, із якими стикається кожен член місцевої громади, швидше знайдуть спільну мову із пересічними громадянами. На сьогодні значна частина населення Україна знаходиться у скрутному матеріальному становищі, не має доступу до правової допомоги і не володіє знаннями, які б дозволили вирішувати правові проблеми, тому започаткування діяльності такої інституції, як громадські радники створить дієвий механізм доступу кожного пересічного громадянина до системи правової допомоги.

Детальніше про громадських радників у відео: https://cutt.ly/pCkYN.
Якщо Вам небайдужий розвиток Вашої громади, Ви розумієте її проблеми, прагнете змін і готові докладати зусиль на допомогу громаді, запрошуємо Вас взяти участь у конкурсі і долучитися до команди громадських радників! Щоб стати громадським радником і взяти участь у конкурсі, необхідно зареєструватися за посиланням: https://cutt.ly/1CpE8. Про результати відбору Ви будете повідомлені телефоном або електронною поштою, яку вкажете в анкеті. Участь у навчанні відбуватиметься на конкурсній основі. За результатами конкурсу відібрані учасники і учасниці будуть запрошені на навчання, яке проходитиме в три етапи, кожен по три дні з проміжком в місяць між ними. Навчання проходить з різних питань: безпека, децентралізація, інформаційна та фінансова грамотність, робота державних інститутів, залучення ресурсів, реалізація прав на освіту, охорону здоров'я та інших. Для жителів Південного та Східного регіонів відбір та навчання плануються на осінь 2019 року. Участь

в усіх етапах навчальної програми обов'язкова! За умови успішного проходження всіх етапів навчання випускники отримають свідоцтво. Навчання відбувається на безоплатній основі. Організатори забезпечують проживання, харчування та відшкодування транспортних витрат, а також прагнуть створити доступне середовище для всіх. Організатори навчання: Міжнародний фонд «Відродження», Координаційний центр з надання правової допомоги, Українська фундація правової допомоги, Мережа правового розвитку, Освітній Дім прав людини (Чернігів), правові клуби PRAVOKATOR, громадські радники.

З огляду на наповнення навчальної програми, участь в конкурсі не можуть взяти адвокати, юристи, які працюють за фахом, працівники системи безоплатної правової допомоги, співробітники поліції чи інших правоохоронних органів, працівники суду, прокуратури.

За додатковою інформацією звертайтеся на електронну адресу gromadskiradnyky@gmail.com або за номером телефону: +38 097 128 02 10 (з 10:00 до 18:00).

Також додаткову інформацію, доступ до Інтернету та, за необхідності, допомогу в заповненні опитувальника Ви зможете отримати в місцевих центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги та бюро правової допомоги (http://legalaid.gov.ua/ua/local-centres) та офісах Мережі правового розвитку (http://ldn.org.ua/office/).

З урахуванням того, що найбільша кількість юристів, адвокатів, юридичних ВНЗ частіше за все концентрується у великих містах, діяльність громадських радників має наблизити первинні юридичні послуги до жителів віддалених та невеликих населених пунктів.

На сьогоднішній час в Україні працюють майже 150 громадських радників з юридичних питань.

Нові можливості у сфері он-лайн послуг

Сьогодні в Україні стала найактуальнішою проблема рейдерства і, як наслідок, проблема захисту права власності від незаконних захоплень нерухомого майна. Незаконне заволодіння правами на власність стало одним з негативних факторів впливу на інвестиційний клімат в Україні, на впевненість громадян України в майбутньому.

Для забезпечення розгляду скарг громадян утворені постійно діючі комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації, як при відповідному територіальному управлінні юстиції, так й при Міністерстві юстиції України. Завдяки цьому у громадян існує можливість оскарження рішень, дій та бездіяльності державних реєстраторів у зазначеній сфері до Міністерства юстиції України та до головних територіальних управлінь юстиції в областях. Комісія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації при Міністерстві юстиції України (далі – Комісія) є постійно діючим колегіальним консультативно-дорадчим органом, що забезпечує розгляд скарг у сфері державної реєстрації.

На сьогоднішній час з’явилась можливість для всіх громадян подавати скарги до Комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації не тільки через скриньку в Міністерстві юстиції, а і через Портал державних послуг IGov в електронній формі.

Для того, щоб подати скаргу через Портал державних послуг IGov, вам необхідно зайти на веб-сайт https://igov.gov.ua/, заповнити он-лайн форму скарги, підписати її електронно-цифровим підписом та відправити до Міністерства юстиції. Тобто надання скарги у сфері державної реєстрації тепер відбувається за спрощеною процедурою. Міністерством юстиції України створена така форма, яку майже неможливо заповнити так, щоб її відхилили за формальними ознаками. Більш того, вона надходить у роботу Комісії миттєво.

Поїхати з дитиною за кордон - легко!

Одним з найважливіших завдань соціально орієнтованої держави є сприяння розвитку молодого покоління, задоволення його потреб та виконання обов'язків, передбачених Конвенцією ООН про права дитини та іншими міжнародно-правовими актами. Втілення в життя вимог цих документів потребує від Української держави невідкладних дій, спрямованих на пріоритетне ефективне вирішення проблем дитинства.

Такими державними заходами, спрямованими на реалізацію права дитини на належне матеріальне забезпечення, можна визнати прийняття двох пакетів законів під загальною назвою «Чужих Дітей Не Буває» та «Чужих Дітей Не Буває-2», а саме: Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання», завдяки якому змінилися правила виїзду з дитиною за кордон. Розлядаючи даний нормативно-правовий акт слід наголосити на такій демократичній засаді, як надання права тому із батьків, з яким проживає дитина, вивезти її за межі України без дозволу другого з батьків у разі наявності у нього заборгованості із сплати аліментів.

Раніше виїхати з дитиною за межі України можна було виключно за згодою опікунів (батьків, усиновителів) або ж за рішенням суду про надання дозволу на виїзд з України без згоди та супроводу другого з батьків. При цьому навіть в тому випадку, коли один з батьків вів асоціальний спосіб життя, не виконував батьківських обов’язків і не платив аліменти, доводити все це, і просити дозвіл на виїзд все одно потрібно було через суд.

Відповідно до абз.2 ч.5 ст.157 Сімейного кодексу України той із батьків, з яким за рішенням суду визначено або висновком органів опіки та піклування підтверджено місце проживання дитини, самостійно вирішує питання тимчасового виїзду за межі України на строк до одного місяця та більше з метою лікування, навчання, участі дитини в дитячих змаганнях, фестивалях, наукових виставках, учнівських олімпіадах та конкурсах, екологічних, технічних, мистецьких, туристичних, дослідницьких, спортивних заходах, оздоровлення та відпочинку дитини за кордоном, у тому числі у складі організованої групи дітей, у разі:

1) наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, підтвердженої довідкою про наявність заборгованості зі сплати аліментів;
2) наявності заборгованості зі сплати аліментів, підтвердженої довідкою про наявність заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці, якщо аліменти сплачуються на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної

допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією лікувально-профілактичного закладу в порядку та за формою, встановленими Міністерством охорони здоров'я.

Дані норми стосуються усіх поїздок, навіть тих, тривалість яких перевищує 1 місяць.

Довідка про наявність заборгованості зі сплати аліментів видається органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем у порядку, встановленому законом, протягом трьох робочих днів. Довідку необхідно використати протягом 1 місяця з дня її видачі.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» неповнолітні громадяни України виїжджають з України за наявності паспорта громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичного паспорта, службового паспорта, проїзного документа дитини, який видається дітям у віці до 18 років, або якщо вони вписані в закордонний паспорт одного з батьків, та у його супроводі.

На підставі абз.2, 4 п. 4 "Правил перетинання державного кордону громадянами України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.95 №57, виїзд з України громадян, які не досягли 16-річного віку, в супроводі одного з батьків або інших осіб, уповноважених одним з батьків за нотаріально посвідченою згодою, здійснюється, як правило за нотаріальною згодою другого із батьків. Проте є виключення, згідно до яких можна вивести дитину без нотаріально посвідченої згоди другого з батьків:

1) у разі пред'явлення довідки про наявність заборгованості із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, виданої органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем або нотаріально засвідченої її копії;

2) у разі тимчасового виїзду з України на строк до одного місяця та більше дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на захворювання, передбачені ч.5 ст.157 Сімейного кодексу України, під час пред'явлення таких документів або їх копій, засвідчених нотаріально чи органом, який їх видав:

- довідки, виданої органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем, про наявність заборгованості із сплати аліментів (у разі коли сукупний розмір заборгованості перевищує суму відповідних платежів за три місяці);
- документа, виданого лікарсько-консультативною комісією лікувально-профілактичного закладу, в порядку та за формою, встановленими МОЗ (у разі коли сума заборгованості по аліментах становить понад три місяці, але не більше чотирьох місяців).

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області Г.О. Котляр

Чесна платіжка.

В лютому 2019 року споживачі майже в усіх регіонах отримали платіжки за природний газ із застосуванням відповідних коефіцієнтів визначених облгазами, у зв'язку з тим, що під час транспортування об'єм газу змінюється. Громадяни, які мають лічильники газу, отримували платіжки із застосуванням коефіцієнту приведення до стандартних умов. Це суттєво збільшувало вартість газу та стало причиною нарахування заборгованості за попередні періоди. У квітні 2019 року платіжки із застосуванням відповідних коефіцієнтів уже не надходили.

З метою забезпечення стабільності, належної якості та доступності природного газу Кабінетом Міністрів України прийнято ряд постанов, перш за все, постанову №485 від 05 червня 2019 року, якою змінено формулу розрахунку ціни природного газу, а також постанову № 560 від 26 червня 2019 року, якою запроваджено державне регулювання цін/тарифів на послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води для населення міст обласного значення та м. Києва. Постанову можна подивитись за посиланням: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannyazahistu-prav-spozhivachiv-zhitlovo-komunalnih-poslug-i260619.

Відповідно до п.2 ч.1 ст.7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII одними із прав споживача є права: без додаткової оплати одержувати від виконавця житлово-комунальних послуг інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру ціни/тарифу, норми споживання та порядок надання відповідної послуги, а також про її споживчі властивості, та право - без додаткової оплати отримувати інформацію про проведені виконавцем комунальної послуги нарахування плати за житлово-комунальні послуги (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі. На сьогоднішній час ці права споживача досить часто порушуються підприємствами, які надають житлово-комунальні послуги.

У зв'язку із численними порушеннями прав споживачів житлово-комунальних послуг та з метою захисту їх прав, згідно із ст.13 Закону України "Про ціни і ціноутворення", Кабінет Міністрів України своєю постановою «Деякі питання захисту прав споживачів житлово-комунальних послуг» від 26 червня 2019 року № 560 встановив на опалювальний сезон 2019/20 року такі граничні ціни/тарифи на послуги для населення міст обласного значення та м. Києва:

- з постачання теплової енергії: у разі оснащення приладами обліку - 1400 гривень за 1 Гкал (з урахуванням податку на додану вартість); у разі відсутності приладів обліку - 35,21 гривні за 1 кв. метр (з урахуванням податку на додану вартість);

- з постачання гарячої води: за умови підключення рушникосушильників до систем постачання гарячої води - 83,66 гривні за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість); у разі відсутності рушникосушильників - 75,74 гривні за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість).

Тарифи на послуги постачання теплової енергії і послуги з постачання гарячої води наберуть чинності з початку опалювального сезону 2019/20 року.

Оплата населенням міст обласного значення та м. Києва послуг з постачання теплової енергії і постачання гарячої води здійснюється з урахуванням встановлених відповідними органами місцевого самоврядування цін/тарифів, які не перевищують граничні ціни/тарифи, що визначені вказаною вище постановою.

Також обласні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування міст обласного значення та м. Києва зобов'язані нормами вказаної вище постанови здійснити перерахунок цін/тарифів на послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води для населення до 1 вересня 2019 року. Моніторинг цін/тарифів щомісяця, встановленних даними органами влади, здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Як передбачено абз.2 п.3 зазначеної вище постанови органам місцевого самоврядування міст, які є адміністративними центрами районів, міст районного значення, селищ під час встановлення відповідних цін/тарифів для населення на опалювальний сезон 2019/20 року необхідно використовувати розміри цін/тарифів, визначені вище.

Корисні посилання:

- Зразки документів для перерахунку вартості зазначених послуг на опалювальний сезон 2019/20: https://minjust.gov.ua/news/info/zrazki-dokumentiv-schodopererahunku-tsini-na-opalennya;
- Калькулятор «Чесна платіжка»: https://minjust.gov.ua/news/info/onlaynkalkulyator-poslug;
- Реєстр постачальників: https://minjust.gov.ua/news/info/reestr-teplopostachalnikiv.

ДО УВАГИ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІВ!

ЗАФІКСОВАНО СПРОБИ РЕЙДЕРСЬКОГО ЗАХОПЛЕННЯ АБО ІНШІ НЕЗАКОННІ ДІЇ ЩОДО ЗАВОЛОДІННЯ ЗЕМЛЕЮ ЧИ ЗІБРАНОГО УРОЖАЮ?

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО ОПЕРАТИВНОГО ШТАБУ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дзвінки на «гарячу лінію» оперативного штабу при Головному територіальному управлінні юстиції у Харківській області приймаються за наступним номером **+380663391058** .

Прийом дзвінків на «Гарячу лінію» при Харківській обласній державній адміністрації здійснюється за номером **(057) 705 21 73** з понеділка по четвер з 9 год. 00 хв. до 18 год. 00 хв. та в п’ятницю з 9 год. 00 хв. до 16 год. 45 хв.

Як отримати он-лайн послугу у сфері державної реєстрації?

Інформуємо усіх мешканців міста Харкова та Харківської області!

З прийняттям та набранням чинності Закону України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 №2155-VIII визначені правові та організаційні засади надання електронних довірчих послуг, у тому числі транскордонних, права та обов'язки суб'єктів правових відносин у сфері електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, а також правові та організаційні засади здійснення електронної ідентифікації.

З метою впровадження та реалізації норм цього Закону Міністерство юстиції України впровадило реформу системи реєстрації, задля врегулювання відносин надання електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації у сфері державної реєстрації та отриманням послуг без черг та не виходячи із кабінету чи домівки.

Для впровадження реформи системи реєстрації діє **Он-лайн будинок юстиції**. Даний сайт забезпечує отримання послуг без контакту з представниками влади. Тут ви отримаєте необхідні сервіси в електронному режимі.

За допомогою цього сайту ви можете отримати повторні документи про державну реєстрацію актів цивільного стану (свідоцтва про народження, шлюб, розірвання шлюбу, смерть, зміну імені тощо), зареєструвати включення відомостей про юридичну особу до реєстру (внесення до реєстру відомостей про юридичну особу зареєстровану до 1 липня 2004 року, відомості про яку не містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб), фізичних осіб-підприємців задля уникнення зловживань з боку представників влади та бюрократії. Он-лайн будинок юстиції - це повністю прозора автоматизована система.

З метою попереднього правового аналізу документів на реєстрацію громадської організації Звертайтесь за посиланням: ***https://online.minjust.gov.ua/dokumenty/go.***

Знайти он-лайн будинок юстиції Ви можете за посиланням: ***https://online.minjust.gov.ua/.***

Частиною Он-лайн будинок юстиції є **ВЕБ-портал «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану»**, завдяки якому з метою уникнення черг у відділах державної реєстрації актів цивільного стану записатися через Інтернет на прийом до відділів ДРАЦС.

На порталі «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» Ви можете записатись на прийом до відділу ДРАЦС у зручний для Вас час, задати питання в онлайн режимі, подати заяви на реєстрацію актів цивільного стану.

Відповідно до ч.2 ст.2 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 №2398-VI державній реєстрації підлягають народження фізичної особи та її походження, шлюб, розірвання

шлюбу у випадках, передбачених законом, зміна імені, смерть. Про факт державної реєстрації акта цивільного стану органами державної реєстрації актів цивільного стану видається відповідне свідоцтво.

З метою отримання вище зазначених послуг у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, а саме: подання заяв онлайн, запису на прийом до ДРАЦСу без черги та задля отримання кваліфікованої допомоги, звертайтесь за посиланням: ***https://dracs.minjust.gov.ua/.***

Також Ви можете **отримати повторно документи, які видають відділи державної реєстрації актів цивільного стану.**

Тобто, якщо Ви втратили свідоцтво про шлюб, не можете знайти свідоцтво про народження дитини, бажаєте отримати витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Вам потрібно звернутися саме до цього пункту меню в Он-лайн будинку юстиції та заповнити усі необхідні поля для подачі заявки на отримання повторних документів про державну реєстрацію актів цивільного стану: свідоцтва про народження, шлюб, розірвання шлюбу, смерть, зміну імені, а також відповідні витяги з Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

З метою отримання повторних свідоцтв звертайтесь за посиланням: ***https://online.minjust.gov.ua/dokumenty/zayava/.***

Для отримання вказаної вище інформації звертайтесь за посиланням: ***https://online.minjust.gov.ua/information/.***

Задля отримання **миттєвих повідомлень про статус будь-яких об'єктів нерухомого майна у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (SMS-маяк)** можна зареєструватись, використовуючи посилання: https://online.minjust.gov.ua/sms/.

Якщо зайти на посилання **https://kap.minjust.gov.ua/ - Кабінет електронних сервісів**, то можна отримати інформацію з державних реєстрів Міністерства юстиції України в режимі on-line, здійснити реєстраційні дії у державних реєстрах України в електронному вигляді, здійснити пошук інформації у державних реєстрах України, користуватися електронними системами звітності для тих осіб, які здійснюють спеціалізовану професійну діяльність, отримати посилання на різні інформаційні джерела, отримати шаблони (зразки) документів та здійснити пошук будь-яких законодавчих актів або прийняти участь в електронних торгах арештованим майном, поспілкуватися будь-якому громадянинові з державними установами, не виходячи із своєї домівки, за допомогою відеозв'язку. Особливо це актуально для осіб з обмеженими фізичними можливостями. До того ж, є можливість використати послуги судової системи, які надаються в електронному вигляді, та замовити електронний цифровий підпис.

Для отримати он-лайн послуг звертайтесь за вказаними вище посиланнями!

Право споживачів на отримання інформації про харчові продукти.

06.12.2018 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» (далі – Закон), який буде введено в дію 6 серпня 2019 року. Вказаний вище Закон було розроблено відповідно до ст.ст.59, 64 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Відповідно до вказаних статей Угоди Україна має наблизити своє законодавство про санітарні та фітосанітарні заходи щодо охорони життя і здоров'я людей, тварин та рослин, до законодавства ЄС.

Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» розроблено задля надання споживачам інформації про харчові продукти, про поживну цінність та користь для здоров'я вироблених харчових продуктів, в тому числі з метою зазначення місця походження та країни походження для свіжого, охолодженого або мороженого м'яса, про надання споживачам інформації про відсутність або знижений вміст глютену в харчових продуктах, та дотримання інших вимог законодавства ЄС.

Метою даного Закону є забезпечення належного рівня захисту здоров'я та інтересів споживачів, їх поінформованості, встановлення засобів гарантування права споживачів на інформацію та процедури надання інформації про харчові продукти, з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я громадян і задоволення їхніх соціальних та економічних інтересів.

Відповідно до ч.1 ст.6 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» до переліку обов'язкової інформації про харчові продукти відносяться наступні дані:1) назва харчового продукту; 2) перелік інгредієнтів; 3) будь-які інгредієнти або допоміжні матеріали для переробки, які наведені у Переліку речовин та харчових продуктів, які спричиняють алергічні реакції або непереносимість, які використовуються у виробництві або приготуванні харчового продукту і залишаються присутніми у готовому продукті, навіть у зміненій формі; 4) кількість харчового продукту в установлених одиницях вимірювання; 5) мінімальний термін придатності або дата "вжити до"; 6) будь-які особливі умови зберігання та/або умови використання (за потреби); 7) найменування та місцезнаходження оператора ринку харчових продуктів, відповідального за інформацію про харчовий продукт, а для імпортованих харчових продуктів - найменування та місцезнаходження імпортера; 8) країна походження або місце походження - у випадках, передбачених ст.20 цього Закону (якщо неповідомлення цієї інформації може ввести споживача в оману та для окремих типів м'яса); 9) інструкції з використання - у разі якщо відсутність таких інструкцій ускладнює належне використання харчового продукту; 10) для напоїв із вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць - фактичний вміст спирту у напої; 11) інформація про поживну цінність харчового продукту.

Слід зазначити, що у випадку наявності у харчовому продукті генетично модифікованих організмів (ГМО), якщо їх частка перевищує 0,9 відсотка в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів, маркування харчового продукту повинно включати позначку "з ГМО".

Обов'язкова інформація про харчові продукти повинна надаватися та бути легкодоступною для споживачів щодо всіх харчових продуктів. Обов'язкова

інформація про фасовані харчові продукти має міститися безпосередньо на упаковці або етикетці, приєднаній до неї. Обов'язкова інформація про харчові продукти розміщується на видному місці, має бути чіткою і розбірливою та, за потреби, наноситися у спосіб, що унеможливлює її видалення.

Як передбачено у ч.1 ст.20 Закону зазначення країни походження або місця походження харчового продукту є обов'язковим у таких випадках:

1) якщо неповідомлення цієї інформації може ввести споживача в оману, зокрема, якщо інформація, що супроводжує харчовий продукт, або інформація на маркуванні може навести на думку, що даний харчовий продукт має іншу країну походження або місце походження; 2) для окремих типів м'яса (таких, як: свинина свіжа, охолоджена або заморожена, баранина або козлятина свіжа, охолоджена або заморожена, м'ясо та їстівні субпродукти свійської птиці).

Нормами нового законодавчого акту забороняється у маркуванні молочних продуктів використовувати слово "натуральний" щодо продуктів: 1) з повністю або частково заміненими складовими молока (молочний жир, молочний білок, лактоза); 2) у виробництві яких використовувалися жири та/або білки немолочного походження, а також будь-які стабілізатори та консерванти (для традиційних молочних продуктів).

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області Г.О. Котляр

тел. 752-49-73

Порядок отримання пільг на сплату житлово-комунальних послуг учасниками бойових дій та ветеранів АТО.

З метою підвищення правової свідомості українців та інформування громадян щодо використання та захисту їхніх прав у повсякденному житті стартував загальнонаціональний правопросвітницький проект Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!». В рамках проекту проводиться інформування громадян та надання практичних рекомендацій щодо захисту прав за найбільш актуальними напрямами. Одним із напрямків проекту «Я МАЮ ПРАВО!» є поширення знань про порядок отримання пільг учасниками АТО та/або ООС у житлово-комунальній сфері.

Правовий статус ветеранів війни, забезпечення створення належних умов для їх життєзабезпечення визначає Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (далі - Закон). Відповідно до ст.4 Закону ветеранами війни є особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав. До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, інваліди війни, учасники війни.

Згідно із нормами ст.ст.12-15 вищезазначеного Закону учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, ветерани війни та прирівняні до них особи мають право на отримання знижки на оплату:

- користування житлом;
- комунальних послуг;
- вартості палива у певних розмірах:

1) 100% за користування житлом (квартирна плата) та комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання, в тому числі вартості рідкого палива , в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю) - для осіб з інвалідністю внаслідок війни.
2) 75% плати за користування житлом (квартирна плата) та комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання вартості палива, в тому числі вартості рідкого палива, (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю) - для учасників бойових дій та осіб, прирівняних до них;
3) 50% плати за користування житлом (квартирна плата) та комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання вартості палива, в тому числі вартості рідкого палива, (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю)- для учасників для учасників війни.

Пільги надаються на 21 кв. м. площі на кожну особу, яка має право на знижку та постійно проживає у житловому приміщенні. При наявності сім'ї

знижка поширюється на додаткові 10,5 кв.м. Тобто загальна площа, на яку розповсюджується знижка - 31,5 кв.м.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається знижка за користування житлом (квартирна плата), комунальними послугами та газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю).

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені вищезазначеними нормами Закону, надаються особам, на яких поширюється чинність цього Закону, та членам їх сімей, які проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

Задля отримання пільги необхідно подати наступні документи, формуючи їх у 2 пакета:

- Заяву про оформлення пільги (зразок надається в управлінні соцзахисту за місцем проживання);
- Оригінал та копія ветеранського посвідчення;
- Паспорт (оригінал та копії 1, 2 сторінки та сторінка, де зазначена остання реєстрація або зняття з реєстрації);
- Оригінал та копія ідентифікаційного номера;
- Оригінал та копія довідки про склад сім'ї з ЖЕО;
- Оригінал та копія свідоцтва про народження неповнолітніх дітей пільговика;
- Квитанції про сплату рахунків за комунальні послуги (усі, що є);
- Довідку про ненадання пільги за місцем реєстрації – якщо знижка оформлюється за фактичним місцем проживання.

Перший пакет документів слід подати до управління соціального захисту населення за місцем проживання. Другий пакет документів - до регіонального представника постачальника послуг (обленерго, облгаз, комунальні підприємства-надавачі послуг). Надавач послуг робить відмітку в договорі про надання послуг.

Особа може реалізувати своє право на пільгу за фактичним місцем проживання, надавши документальне підтвердження того, що таку пільгу за місцем своєї реєстрації особа не реалізувала. Відповідну довідку можна отримати в управлінні соціального захисту населення за місцем реєстрації, в тому числі надіславши їм письмове звернення рекомендованим листом з повідомленням.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Як отримати податкову знижку на навчання?

28 липня поточного 2018 року були внесені зміни до Податкового кодексу України, які дозволили громадянам, які сплачують за освітні послуги, що надаються дошкільними, шкільними та позашкільними закладами освіти, отримати право на податкову знижку. Раніше таке право надавалося лише за послуги, сплачені за отримання послуг вітчизняних закладів професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

Слід зазначити, що зміни до Податкового кодексу України були внесені на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання», який був розроблений та прийнятий за ініціативи Міністерства юстиції України та його очільника - Павла Петренка. Саме внесеними змінами до чинного податкового законодавства було надано право отримати зазначену вище податкову знижку батькам, які оплачують навчання дітей у закладах дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти.

Відповідно до п.14.1.170 ст.14 Податкового кодексу України *податкова знижка* для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, - документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку - резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподатковуваного доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати, у випадках, визначених цим Кодексом. Тобто податкова знижка – це сума, на яку дозволяється зменшити розмір сплаченого основного податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) у звязку з оплатою нею послуг навчання.

Право на отримання податкової знижки мають громадяни України, які оплачують навчання у закладах дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти за себе або члена своєї сім'ї першого ступеня споріднення (батьки, чоловік/дружина, діти, у тому числі усиновлені). Тобто, якщо платник сплачував за своє навчання, навчання дітей або батьків, він може звернутися до органів Державної фіскальної служби для отримання податкової знижки. Для цього йому після закінчення податкового року необхідно подати до 31 грудня декларацію, в якій зазначити суму отриманих доходів та суму коштів, які були сплачені на освітні послуги. Для отримання податкової знижки за 2018 рік громадяни мають подати декларацію про отримані доходи з 1 січня до 31 грудня 2019 року. Повернення, сплачених за отримання освітніх послуг, коштів відбувається протягом 60 днів у спосіб, зазначений платником у декларації.

Задля отримання податкової знижки на навчання слід:

1) Оплатити навчання та зберегти квитанції для органів Державної фіскальної служби про оплату;

2) Отримати від роботодавця довідку про доходи (у разі якщо працююча особа платить податки і оплачує навчання та офіційно оформлена на підприємстві);
3) До 31 грудня поточного року заповнити податкову декларацію про майновий стан та доходи за минулий рік;
4) Подати документи на отримання знижки в ДФС за місцем реєстрації та отримати податкову знижку.

Для отримання податкової знижки до органів ДФС необхідно подати наступні документи:

- Копію паспорта;
- Копію довідки про присвоєння податкового номера (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта);
- Довідку про доходи за формою №3;
- Копію договору із навчальним закладом (в якому має бути зазначено: хто надає послугу, хто її отримує, яка сума та термін надання освітньої послуги); копії квитанцій (чеків, платіжних доручень) про оплату навчання;
- Оргинали документів, що підтверджують ступінь споріднення (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб);
- Податкову декларацію про майновий стан і доходи;
- Заяву із зазначення реквізитів рахунку для перерахування відшкодування.

Згідно із нормами чинного законодавства приватним підприємцям податкова знижка не надається. Витрати на війському кафедру та інші курси в закладах освіти не враховуються. Також в розрахунок податкової знижки не включаються витрати на навчання за кордоном.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області Г.О. Котляр

тел. 752-49-73

Допомога держави «муніципальна няня» для молодих мам.

Відповідно до ч.3 ст. 51 Конституції України сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. Сім'я має велике значення як для окремої людини, так і для суспільства в цілому, оскільки є важливим соціальним інститутом, в якому відбувається становлення найважливіших людських цінностей для кожної конкретної особи даного союзу. Це середовище формування та розвитку особистості, у ньому здійснюється соціальне відтворення населення та способу його життя. Сім'я виступає домінуючим інститутом у формуванні особистості дитини. Причому тільки та сім'я має позитивний вплив, що допомагає дитині відчувати себе рівноправним членом колективу, де її люблять, вона має у сім'ї права і обов'язки, до її потреб ставляться з розумінням.

Задля виховання та розвитку дитини та матеріальної підтримку сім'ї, поліпшення її життєвого рівня українською державою реалізується проект «Муніципальна няня», який спрямований на полегшення догляду за дитиною до 3-х років як для працюючих мам, так і для тих молодих мам, які знаходяться у декретній відпустці. З метою реалізації принципів сімейної політики, закладених у низці нормативно-правових актів (таких, як: Конституція України, Сімейний кодекс України, Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 №2402-III, Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 14.07.2016 №1462-VIII, Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію державної сімейної політики» від 21.11.1992 N2811-XII тощо) Кабінетом Міністрів України 30 січня 2019 року затверджено Порядок відшкодування вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років "муніципальна няня", який дозволив українським сім'ям отримувати послугу з догляду за дитиною до трьох років "муніципальна няня", яка надається для підтримки батьків (усиновлювачів), опікунів дитини для забезпечення догляду за дитиною до трьох років.

Соціальна програма «муніципальна няня» передбачає, що починаючи з 1 січня цього року відбувається відшкодування управліннями з питань соціального захисту населення вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років "муніципальна няня" у розмірі прожиткового мінімуму на дітей віком до шести років (розмір компенсації становить 1 626 гривень на місяць, з 1 липня цей розмір буде становити 1699 гривень, а з 1 грудня - 1779 гривень), встановленого станом на 1 січня відповідного року, за кожну дитину, яку доглядає муніципальна няня.

Механізм відшкодування вартості послуги "муніципальна няня" передбачає певну процедуру згідно до якої батькам або законним усиновлювачам потрібно самостійно знайти няню та укласти у письмовій формі договір чи угоду про здійснення догляду за дитиною. Також, слід зазначити, що муніципальною нянею може бути лише та фізична особа, яка є підприємцем, або юридична особа, яка надає послугу з догляду за дітьми, крім державних і комунальних закладів дошкільної освіти, та з якою укладено договір про здійснення догляду за дитиною до трьох років.

Призначення та виплата компенсації послуги “муніципальна няня” здійснюються згідно з рішенням структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної держадміністрації, виконавчого органу міської ради, ради об’єднаної територіальної громади.

Право на отримання компенсації послуги “муніципальна няня” мають громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які є батьками (усиновлювачами), опікунами дитини до трьох років і на законних підставах проживають на території України та уклали договір про здійснення догляду за дитиною до трьох років з муніципальною нянею. Виключенням є положення згідно із яким, компенсація послуги “муніципальна няня” не призначається батькам, які є батьками - вихователями дитячих будинків сімейного типу, прийомними батьками, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства.

Обов’язковою умовою отримання щомісячної адресної компенсації “муніципальна няня” є укладення договору у письмовій формі між батьками (усиновлювачами) та муніципальною нянею, про що йшла мова раніше. У договорі має бути визначено, зокрема, назву послуги, її обсяг із зазначенням конкретних заходів, умови та строк її надання, вартість, періодичність оплати, відповідальність сторін.

Для отримання компенсації послуги “муніципальна няня” батьки або усиновлювачі протягом місяця після укладення договору подають місцевому структурному підрозділу з питань соціального захисту населення за місцем свого проживання заяву та наступні документи/відомості у паперовій або електронній формі:

- заяву про надання компенсації послуги “муніципальна няня”;
- заяву про перерахування коштів для компенсації послуги “муніципальна няня” із зазначенням рахунка в установі банку;
- копію договору між ними та муніципальною нянею;
- документи, що підтверджують витрати на оплату муніципальній няні послуги “муніципальна няня” (чек, розрахункова квитанція, виписка з банківського рахунка).

До заяви додаються копії:

- свідоцтва про народження дитини;
- паспорта батьків (усиновлювачів) з даними про прізвище, ім’я та по батькові, дату його видачі та місце реєстрації;
- документа, що посвідчує проживання на території України (для іноземця та особи без громадянства);
- документа про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків батьків (усиновлювачів);
- рішення районної держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, сільської, селищної ради об’єднаної територіальної громади або суду про встановлення опіки (у разі здійснення опіки над дитиною).

Після отримання усього пакету документів місцеві структурні підрозділи з питань соціального захисту населення: 1) розглядають подані документи та у

разі потреби уточнюють в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань інформацію про муніципальну няню, з якою укладено договір; 2) протягом десяти робочих днів із дати надходження документів приймають рішення про призначення компенсації послуги "муніципальна няня"; 3) протягом трьох робочих днів після прийняття рішення про призначення письмово інформують батьків (усиновлювачів) про прийняте рішення.

Батьків (усиновлювачів) дитини може бути відмовлено у призначенні компенсації послуги "муніципальна няня" у разі подання неповного пакета документів, зазначених вище, або відсутності інформації про муніципальну няню в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Компенсація послуги "муніципальна няня" призначається на строк здійснення догляду за дитиною до трьох років, визначений у договорі, укладеному між отримувачем послуги "муніципальна няня" та муніципальною нянею.

Виплата компенсації послуги "муніципальна няня" здійснюється щомісяця. Обов'язком батьків дитини є подання щомісяця до 5 числа в письмовій (електронній) формі або в будь-який інший зручний спосіб місцевому структурному підрозділу з питань соціального захисту населення документів, що підтверджують витрати на оплату роботи муніципальній няні, а також, протягом одного робочого дня слід інформувати про розірвання договору або про інші обставини, що можуть вплинути на надання муніципальною нянею послуги "муніципальна няня".

У разі якщо в установлений строк документи, що підтверджують витрати на оплату муніципальній няні, неподані, то виплата компенсації послуги "муніципальна няня" припиняється.

Батькам слід звернути увагу на таке положення, що після подання документів, що підтверджують витрати на оплату муніципальній няні, виплата компенсації послуги "муніципальна няня" поновлюється з того місяця, за який було здійснено оплату послуги "муніципальна няня".

Компенсація послуги "муніципальна няня" не тягне за собою зміни розміру допомоги при народженні дитини. Одержання батьками (усиновлювачами) інших видів допомог не впливає на призначення та виплату компенсації послуги "муніципальна няня".

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області Г.О. Котляр

На Харківщині продовжує роботу Антирейдерський аграрний штаб.

Як правило, якщо Ваші земельні права порушені, Ви звертаєтеся із відповідною позовною заявою до суду, проте на сьогоднішній час є альтернативний засіб вирішення правового конфлікту. Так на Харківщині діє антирейдерський аграрний штаб, завданням якого є оперативне вирішення на спроби рейдерських захоплень землі чи збіжжя.

Аграрний штаб був створенний розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 15.08.2017 року, з метою забезпечення захисту аграріїв від спроб рейдерських захоплень земель і зібраного врожаю, швидкого й ефективного реагування на будь-які незаконні дії щодо протиправного захоплення майна аграріїв.

До складу штабу увійшли представники Харківської обласної державної адміністрації, Головного управління Держгеокадастру у Харківській області, Головного управління Національної поліції в Харківській області, Прокуратури Харківської області, Головного управління Державної фіскальної служби у Харківській області, Головного територіального управління юстиції у Харківській області, а також представники громадських організацій.

Формою роботи Антирейдерського аграрного штабу є засідання, на яких розглядаються письмові звернення громадян-землевласників або землекористувачів, а також фермерських господарств. За результатами розгляду звернень заявникам надаються письмові відповіді щодо висновків та роз'яснень норм чинного законодавства. Адреса для листування: м.Харків, вул. Ярослава Мудрого, буд.16.

Протягом 2018 року проведено 32 засідання оперштабу, в рамках яких розглянуто 77 звернень. За результатами 12 звернень встановлені можливі ознаки рейдерських захоплень стосовно 5 підприємств Харківської області.

Заступник начальника
головного територіального управління юстиції з
питань державної реєстрації – начальник
Управління державної реєстрації **О.В. Тимощук**

Тел. 752 49 73